

Helder en Gedreven

IS ER EEN DEKSEL VAN DE BEERPOT GEHAALD?

Een update dd 14 maart 2024

Is er een deksel van de beerput gehaald als wij het hebben over de lozing van al die chemische stoffen door zinkfabriek Nyrstar uit Neerpelt?

Op 13 oktober 2023 werden wij opgeschrikt door het Eindhovens Dagblad met een reportage over de lozing die de zinkfabriek van Nyrstar al jaren doet op onze Dommel. Schrikken want gebeurd zoiets nog in 2024? Er zijn toch strenge milieunormen? Er is toch een Natura 2000 gebied, een gebied wat onder strikte en strenge normen valt van Europa? Het Waterschap is toch onze hoeder van ons water? Als zij iets aantreffen, wat niet hoort te zijn volgens de Europese regelgeving, komen die toch in actie en stellen zij de plaatselijke en of de provinciale cq landelijke politiek op de hoogte? Daar mag men toch op vertrouwen als burger en als maatschappij?

Volgens het ED is de Dommel door lozingen zo vervuild met chloriden, dat het water afgelopen jaren soms naar zout smaakt en onder de definitie 'brak' valt. De oorzaak ligt bij de zinkfabriek van Nyrstar in Pelt, net over de Belgische grens. Die loost duizenden kilo's chloriden en sulfaten per dag. Maar het ergste moet dan nog komen, namelijk ook de lozing van Thallium. Thallium is een erg giftig metaal dat al in kleine hoeveelheden het zenuwstelsel van mensen en dieren kan aantasten. In het verleden werd het gebruikt in rattengif en pesticiden. Deze stof komt vrij bij het schoonspoelen van zinkoxiden in de fabriek van Nyrstar.

De watergraaf van het Waterschap rept in het ED van 2 december 2023 dat hij de vervuiling van de Dommel niet wil doorschuiven naar de volgende generaties. Tevens verwijst hij naar Europa; dat eist dat er in 2027 onze rivieren en beken, net als al het andere oppervlaktewater en het grondwater waaruit ons drinkwater wordt gewonnen, schoon moet zijn. Wanneer denken ze daarmee te beginnen? Immers zoals het er nu uitziet wil de Vlaamse regering een nieuwe vergunning afgeven aan Nyrstar in 2026 voor wederom jaren.

Er is door Nederland geen beroep aangetekend tegen de vergunning, ondanks dat dit juridisch wel mogelijk is volgens de Partij voor de Dieren. Het waterschap kiest er liever voor om in gesprek te blijven met Belgische instanties.

Wat betreft de Nederlandse overheid; Waterschap de Dommel communiceert niet rechtstreeks met onze bureaus van de Vlaamse overheid. Zij geven wel advies aan de provincie Noord Brabant, die hun communicatie over de grens uitbesteden aan de Omgevingsdienst Midden Brabant. Dat is een afspraak. Er wordt wel vanaf 2008 gecommuniceerd met een andere organisatie namelijk de Nederlandse Maaswaterpartners (onderleiding van Programmabureau Maas) om een maximale inzet op samenwerking en kennisdeling te bewerkstelligen. Binnen programmabureau Maas wordt er gewerkt, samen met andere waterschappen,

Helder en Gedreven

provincies en rijk (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) over de grensoverschrijdende aspecten van het waterbeheer.

En al onze natuurverenigingen en milieubewegingen? Ook zij waren verschoten van deze berichten. Frappant is dat zij telkens melden dat zij opkomen voor onze natuur; er vol voor gaan, maar als wij hen aanschrijven, dan blijken ook zij niet op de hoogte te zijn van deze lozingen en blijft het stil

Het waterschap vindt het belangrijker dat zij goed contact hebben en houden met onze zuiderburen en zijn zij om die reden niet verder in bezwaar gegaan, na de afgifte van de vergunning. Let op dit proces van vergunningen en dus ook de toelating van al die chemische stoffen in onze Dommel is al vele jaren bekend bij het waterschap. Zelf hebben zij nu een tijdljn verstrekt na aanleiding van provinciale vragen van de Partij voor de Dieren, een tijdljn die zijn aanvang heeft in 2005. Maar hoe lang loost Nyrstar al op onze Dommel? En wat zit er nu echt allemaal in deze verontreinigingen?

In 2007 is er een rapport gemaakt door de GGD over de effecten die de lozing met zich meebrengt. Conclusie is dat er daadwerkelijk een verhoogt aandeel Thallium zich in het water bevindt. De GGD geeft het advies af om niet te zwemmen in de Dommel. Kanovaren kan wel als men maar in de kano blijft. Tevens wordt het sterk afgeraden om vis te eten, die gevangen is in de Dommel. Zover ons bekend is dit nooit openbaar gemaakt en is de vraag terecht of de volksgezondheid niet in het gedrang is en dat hier instanties iets te verwijten valt.

Er wordt afgeraden om nog vis te eten die gevangen is in de Dommel, maar wij betwijfelen of er überhaupt nog vis te vangen is in de Dommel. Voor enkele jaren terug heeft zich een bever genesteld op de Malpie maar heeft deze het gebied ook weer verlaten. Ook vanwege deze vervuiling en de gevolgen daarvan? Het natuurland in Pelt stelt ook dat er minder vis, planten en insecten aanwezig zijn dan je zou verwachten voor dit gebied.

Al met al zijn wij als politiek vereniging niet blij met de gang van zaken en het optreden van de diverse instanties en overheden. Dat is dan ook de reden dat H&G een persoonlijke brief heeft gestuurd aan Koning Willem Alexander. Vanwege de ministeriële verantwoordelijkheid, is deze brief ter behandeling overgedragen aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat die hierop zal gaan antwoorden. De brief aan de koning hebben wij verstuurd op 12-12-23 en een reactie daarop hebben wij ontvangen met datum 9-1-24. Normaliter staan voor beantwoording 4 tot 6 weken gepland dus de verwachting zal zijn dat we rond 20-2-24 een antwoord ontvangen.

Op 19 januari is er een gesprek geweest met een reporter van het radioprogramma Pointer van KRO-NCRV, die over dit onderwerp een item wil brengen in hun programma van 10 februari op Radio 1. Pointer is een programma van onderzoeksjournalisten. Er zijn door hen diverse gesprekken gevoerd met

Helder en Gedreven

wetenschappelijke bureaus, laboratoria en overige deskundigen met betrekking tot deze materie. Maar ook met ZLTO en agrariërs in het algemeen, Natuurorganisaties en de politiek. En er volgen er meer.

Tijdens dit gesprek was het nog meer schrikken geblazen. Er werd even benoemd wat Thallium is, voor Europese begrippen een vreemde stof die niet zoveel wordt aangetroffen en daardoor ook niet continu gemeten wordt. In China echter zou dit een waar probleem zijn voor de volksgezondheid.

De Dommel gaat met regelmaat, zeker zoals de afgelopen periode, buiten haar oevers. In hoeverre verspreid de Dommel dan niet al die zware metalen en zouten? En indien dit zo is, wat heeft dat voor consequenties voor het welzijn van mens en dier? Zoals het vee wat niet alleen drinkt vanuit de Dommel maar ook het gras eet van het weiland wat overstroomt is geweest. Komen deze zware metalen op enigerwijze via het eco systeem in het menselijk systeem? Net als bijvoorbeeld cadmium de oorzaak zou kunnen zijn voor botbreuk bij runderen? De boeren zijn ook verschoten van dit bericht en maken zich ook terecht zorgen hierom. Maar durven niet naar voren te komen, blijkt uit gesprekken met agrariërs, in verband met de angst voor represailles door het waterschap. Anno 2024?

Is het nog verantwoord om het vee te laten drinken uit de Dommel? Is het verantwoord om nog te kanovaren? Is het nog verantwoord om te zwemmen in het water? Is het verantwoord om runderen te laten grazen langs de oevers van de Dommel? Is het verantwoord om groente te eten van volkstuintjes langs de Dommel?

Opmerkelijk is dat er allerlei Belgische instanties op 24 januari 2022 een contract hebben ondertekent om te komen tot een samenwerking om te komen tot een betere oplossing voor de wateroverlast, de droogte, de beleving en de kwaliteit van het water in het stroomgebied van de Dommel aan de zijde van België. Een contract dat niet alleen ondertekend is door de betreffende gemeenten maar ook door de provincie Limburg, voor de Vlaamse overheid: Vlaamse Milieumaatschappij, Natuur en Bos, Departement Landbouw en Visserij, Vlaamse Landmaatschappij, en Departement Omgeving en ook Natuurpunt, Boeren natuur Vlaanderen, Proef- en vormingscentrum voor de Landbouw (PVL), Boerenbond, Fluvius, Watering De Dommelvallei, Integraal Waterbeleid Maasbekken en een delegatie van de betrokken burgers. De Vlaamse Milieumaatschappij is initiatiefnemer en trekker van dit riviercontract. Een hele club en toch moet de voorzitter van Natuurpunt Pelt aan de bel trekken door de problematiek van de lozing door Nyrstar kenbaar te maken via het Eindhovens Dagblad en het AD.

Zo is de Dommel de laatste 10 jaar sterk achteruit gegaan als het gaat om de plantengroei. Eerder werd dit toegeschreven aan de kanovaart op de Dommel, die met hun peddels te veel het groen zouden beschadigen. De Dommel is echter wel schoon en vol planten vóór het punt waar Nyrstar hun verontreinigingen fysiek de Dommel in laat stromen. Bij dat punt zijn kanovaarders al kilometers op de Dommel aanwezig. Daarbij is de Dommel voorbij dat punt ook nog eens troebeler geworden.

Helder en Gedreven

Het lijkt er op dat de Dommel niet alleen verontreinigd wordt door die ongewenste chemicaliën maar ook dat er een behoorlijke partij slib meegevoerd wordt met het afvalwater van Nyrstar.

Het productieproces bij Nyrstar is namelijk zo dat het erts waarin het zink zich bevindt, vanuit Antwerpen naar Pelt wordt vervoerd. In Pelt wordt dat erts eerst vergruisd. Vervolgens wordt met allerlei chemicaliën het zink uit gespoeld. Het zink wordt opgevangen en de rest wordt dan geloosd. Opmerkelijk is dan ook dat er in de Dommel niet alleen afzettingen zijn van het gewone bruine zand uit onze streek van de Kempen, maar ook steeds meer een zwarte substantie. Als de Dommel op deze wijze troebel is krijgt het leven op de bodem van de Dommel minder licht en kunnen planten minder goed groeien dan het ruim 10 jaar geleden wel heeft gedaan. In 2014 werd de Dommel normaliter twee keer per jaar gemaaid door het waterschap. Nu is het schoonmaken van de Dommel niet meer nodig. Komt dit door de vervuiling? Er zijn zelfs inwoners van Valkenswaard, die de Dommel al jaren van dichtbij volgen, die aan de kleur van het water kunnen zien dat er geloosd wordt op de Dommel. Dan ga je toch af vragen wat er loos is met onze Dommel!

Er zijn een hoop vragen waar wij graag een antwoord op zouden willen hebben zoals bijvoorbeeld:

- Sinds wanneer lost de zinkfabriek in Pelt op de Dommel?
- Heeft waterschap de Dommel in het verleden al vaker protest aangetekend tegen de vergunning

Op haar beurt maakt het Vlaams kabinet op 20 januari 2024 melding van het illegaal lozen, door het Nederlands bedrijf Chemelot in Limburg, op de Maas. Die lozing heeft volgens minister Demir impact op het Vlaamse milieu en zou in strijd zijn met de internationale regels. De minister zegt verder dat ze begin vorig jaar al contact heeft opgenomen met de Nederlandse overheid. "Verder dan enkele ambtelijke overleggen en een verzoek tot bedrijfsbezoek heeft dat tot nu toe niet geleid." Daarom is het volgens Demir "de hoogste tijd" om Nederland middels een formele ingebrekestelling tot actie te manen. Is dat toeval of is dat het politiek spelletje wat gespeeld wordt over de rug van de Nederlandse maar ook de Belgische bevolking?

Helder en Gedreven

Vanaf dit moment gaan wij over tot het chronologisch vermelden van onze activiteiten en gebeurtenissen.

4-2-2024

Wij hebben gebeld met het ministerie om te vragen naar de status van de brief die wij gestuurd hebben aan de koning en die de koning heeft doorgestuurd aan de minister van Infra en Waterstaat. Wij werden doorverwezen naar Algemene Voorlichting. Die hebben een zogenaamde ticket aangemaakt om het ministerie te sommeren te reageren.

19-2-2024

Wederom gebeld met het ministerie en wederom doorverwezen naar Algemene Voorlichting. Die hebben voor de 2^e maal een zogenaamde ticket aangemaakt om het ministerie te sommeren te reageren.

Ook maar eens het Kabinet van de Koning gebeld. Die hebben onze klacht aangaande het ministerie aangehoord maar geven toch aan dat het bij het ministerie ligt en dat zij er verder niets aan kunnen doen. Voor uitzondering heeft de betreffende medewerker toegezegd een verzoek te doen aan de juristen bij het Kabinet van de Koning om hier nog eens aandacht aan te besteden. Dit vanwege ons vriendelijk verzoek en amicaal gesprek.

21-2-2024

Op 21 februari heeft H&G nog altijd geen enkele reactie mogen ontvangen van het ministerie naar aanleiding van de 1^e brief aan de koning. Het secretariaat doet een verwoede poging om contact op te nemen met dat ministerie maar loopt vast door het ontbreken van een kenmerk of projectnummer.

Aangezien de Partij voor de Dieren (PVDD) binnen het bestuur van het Waterschap schriftelijke vragen had gesteld en daar ook antwoord op heeft ontvangen, leek het ons van belang dat wij ook PVDD in de 2^e kamer deelgenoot maken van onze zorgen. Via een Kamerlid van de PVDD, mw I. Kostic, binnen de vaste Kamercommissie van het ministerie van Infra en Waterstaat hebben wij onze bezorgdheid geuit.

27-2-2024

Wederom een bericht aan de PVDD met daaraan gekoppeld het artikel van het ED over het wel of niet eten van de groente uit de volkstuintjes.

Helder en Gedreven

29-2-2024

Maar weer eens gebeld met het ministerie voor een reactie. De 3^e maal dus. Wederom van het kastje naar de muur gestuurd.

Dan vraagt men zich af hoe het komt dat de burger zich niet gehoord voelt vanuit Den Haag.

6-3-2024

Wij vinden op internet weer een rapport over de milieuaspecten van vervuiling rondom de Dommel. Een rapport uit 2008 van Actief Bodembeheer de Kempen: De ecologische effecten van metaalverontreiniging in het overstromingsgebied van de Dommel. Gewoon schrikbarend.

5-3-2024

Van het Waterschap hebben wij eindelijk de antwoorden mogen ontvangen op onze vragen. Echter deze beantwoording roept weer andere vragen op, die wij weer gesteld hebben.

7-3-2024

Wethouder Pijnenburg reageert op een uitspraak van de minister voor handel zoals te lezen is op onderstaande link..

<https://valkenswaard24.nl/home/artikel/98198/Wethouder-Valkenswaard-reageert-fel-op-uitspraken-minister-over-lozingen-Nyrstar-Kent-ze-het-hele-verhaal-wel>

12-3-2024

In de bestuursvergadering van H&G hebben wij besloten om de koning voor de 2e maal aan te schrijven met de mededeling dat wij nog altijd géén enkele reactie hebben mogen ontvangen van het ministerie van Infra en Waterstaat naar aanleiding van de brief dd 12-12-2023 aan de koning. Dit ook nadat het secretariaat voor de 3e maal verhaal probeerde te halen bij dat ministerie. Deze 2e brief is op 12-3-2024 verstuurd.

In deze bestuursvergadering zijn ook de antwoorden van het Waterschap besproken. Als er verdere vragen zijn gaan wij die ook stellen met tevens het verzoek om vanaf heden alle correspondentie mbt Nyrstar met ons te delen.

Op 13-3-2024 is dat verzoek dan ook gedaan bij het Waterschap inclusief een aantal vragen.

Helder en Gedreven

Wij, ik bedoel daarmee Helder & Gedreven (H&G) als politieke partij in Valkenswaard, vinden het onbegrijpelijk dat dit anno 2024 nog kan, het lozen van deze grote hoeveelheden chemische stoffen in een zoetwater-regen-riviertje wat ontspringt in het Belgische Peer en via een Natura 2000 gebied de Nederlandse grens passeert.

H&G heeft de kwestie op de politieke agenda gezet. Al sinds de oprichting van de partij in 2004 werkt H&G zoveel als mogelijk samen met andere partijen. Het belang daarvan zien we bij thema's als deze die de politieke agenda van de verschillende partijen overstijgen. De gemeenteraad van Valkenswaard is eensgezind en onderschrijft het belang om de vervuiling een halt toe te roepen. H&G roept op tot samenwerking met Belgische autoriteiten en pleit voor een gezamenlijke aanpak om de waterkwaliteit te waarborgen. De gemeenteraad van Valkenswaard heeft in een brief aan Brabantse gemeenten, die grenzen aan de Dommel, de Provincie en het waterschap deze vervuiling onder de aandacht gebracht. We roepen de gemeente Pelt en de provincie Limburg in België (degene die de vergunning verstrekt) op om niet mee te werken aan de verlenging van een vergunning en de vervuiling een halt toe te roepen. Bovendien hebben we een motie ingediend die met algemene stemmen is aanvaard, waarin we het college oproepen om actiever betrokken te zijn in de betrokken overleg organen. Ook Wethouder Rens Pijnenburg (Vote) van milieuzaken, vinden we aan onze zijde en deze neemt de kwestie serieus. Onze Valkenswaardse vertegenwoordiging binnen de omgevingsdienst ODZOB "het orgaan dat toeziet op onze veilige leefomgeving in Zuid-Oost Brabant" heeft het onderwerp ook daar op de agenda gezet waar het de gewenste aandacht heeft gekregen.

Voor H&G is het van groot belang dat wij de burgers in het stroomgebied van de Dommel betrekken in deze problematiek.

Voel jij je betrokken, kun je ons helpen, heb je zelf ervaringen of maak je je zorgen om de vervuilingen, laat het ons weten door een mail te sturen naar secretariaathng@gmail.com wij zullen je dan zo goed als mogelijk op de hoogte houden van verdere ontwikkelingen.